

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 80, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Un anșul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
gramonă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

Nr. 196.

Brașov, Miercuri 5 (18) Septembrie

1907.

Andrassy nu vrea să fie mai pe jos ca Apponyi.

Este încă proaspătă palma gro-
zavă, ce i-s'a dat despotismului de
rassă ungurească înaintea Europei. Ma-
rele poet norvegian Björnsterne Björn-
son a ținut acest despotism, ca și fa-
riseismul de cultură maghiar, aducând
ca exemplu pe groful Albert Apponyi,
cel ce se număra între acele caractere,
cari se joacă cu doi bani în trei
pungi, care pe față înaintea lumii
se dă de apostol al bunei înțelegeri
și al păcii între popoare, ear' în dos,
acasă în patria sa, stăruie și con-
lucă cu cei ce maltratează popoarele.

Poetul a citat numai pe Apponyi,
fiind-că el face gura cea mai mare
pe la congresele de pace, dar de si-
gur a avut în vedere pe toți cei de
o pănură cu el, cari „fericesc“ Un-
garia.

Intre aceștia nu este cel din
urmă celalalt grof dela interne, Iuliu
Andrassy. Nu de mult a dat și acesta
o nouă probă despre aceea cum știe
să maltrateze pe Românii din regatul
ungar.

Fapta lui Andrassy, despre care
voim să vorbim, e strict luat mai mult
decât o maltratare este o faptă herostra-
tică, de natură a submina până și
temeliile libertății individuale și a pro-
clama anarhia bunului plac al celor
dela ocărnuire.

Pentru a înțelege pe deplin trista
însemnătate a amintitei isprăvi a mi-
nistriului de interne, trebuie să aminti-
m scrisoarea-circulară a Archie-
piscopului și Metropolitului român
unit Dr. Victor Mihalyi, edată cu
scop de a pune stavilă încurcăturilor
și abuzurilor celor atât de multe și
dese săvârșite de către diferitele oficii
la scrierea numelui de familie.

Publicăm mai jos aceasta foarte
importantă circulară, prin care se
atrage atențiunea preoților să ve-

gheze cu scumpătate, ca în scrisorile
și documentele redactate în limba ma-
ghiară sau în altă limbă neromână,
numele de familie (conumele) să nu
fie scrise greșit și altfel decât sunt
introduse în matricula botezaților. Se
arată în circulară destul de învederat
și convingător ce confuzie se produce
și ce urmări păgubitoare are aceasta,
și se dispune ca în viitor preoții să-și
scrie numele de familie din literă în
literă așa cum este introdus în ma-
triculă și să vegheze ca numele de
familie ale tuturor credincioșilor să
fie asemenea păstrate în curățenia
lor, așa cum le-au moștenit dela pă-
rinți. O cerere și o măsură aceasta
cum nu se poate mai justă și mai în-
temeiață pe lege, care oprește pe
ori și cine de a purta alt nume decât
cel înscris în matricula nașterilor.
Pentru o mai strictă executare a dis-
pozițiunii arhiepiscopicești circulara
cere dela preoți ca în acele comune,
unde stau în fruntea oficiului stărei
civile indivizi, cari nu cunosc limba
română așa ca să poată să scrie co-
rect numele de familie, preoții să
se prezente la oficiul stărei civile cu
o țidulă, pe care să fie scris corect
numele de familie cum se găsește
introdus în matricula confesională.

Înzadar însă, căci miniștrii unguri
cari înaintea străinătății, vor să treacă
de cei mai liberali și umani, nu înțe-
leg cum s'ar putea ca un funcționar
ungur să introducă în cărțile stărei
civile un nume scris românește. Așa
și groful Andrassy s'a cutremurat
când s'a gândit la aceasta posibilitate
și în ordinul său circular, Nr. 66,517
cu data Budapesta 20 Iulie 1907, se
ridică în contra ordinului arhiepiscopice-
sc, cerând dela toți oficialii stărei
civile să nu ia în samă țidulele pe
cari le-ar prezenta preoții, ci să se
țină de instrucțiunea ce li-s'a dat
dela guvern, după care oficialii stărei
civile sunt obligați ca atunci, când
introduc în matricula de stat numele

de familie, să le coregă dacă vor fi
schimosite. Care va să zică, dacă vor
chibzui acei funcționari, dintre cari
partea covârșitoare nu știe o boabă
românește, că numele introdus în
matricula confesională a fost schim-
bat de tot, primind „sunete străine“
dnpă ortografia limbei române, aceste
nume să le introducă în matricula
de stat „în forma originală corectă“.
(Instrucțiunea Nr. 80,000 din 1906
B. M. p. 5 §. 55.)

Cine, care cunoaște împrejurările
dela noi, nu vede ce vrea să zică
„restabilirea numelor de familie schi-
monosite“, prin funcționarii de stat,
cari au cele mai stricte ordine
rezervate de-a maghiariza ori ce nume
le vine în cale și cari, dacă s'ar pre-
zenta un arhanghel din cer, ar ma-
ghiariza încă și numele acestuia.

Procedura e veche. Numai in-
strucțiunile pentru oficialii stărei ci-
vile sunt, ca și instituțiunea însăși,
de-o dată mai nouă. De un pătrar de
secol ne luptăm în contra crudei și
barbare distrugerii a individualității
morale a cetățenilor de altă limbă.
Ravagiile, ce s'au făcut deja până
acuma până și în cărțile funduare în
direcțiunea aceasta a maghiarizării for-
țate a numelor, sunt grozave și de
nedescris. Ele sunt totodată cea mai
convingătoare ilustrație a despotismu-
lui de rassă maghiar și a „maltra-
tărilor mizerabile“, de cari a vorbit
Björnsterne Björnson în scrisoarea
sa senzațională și pe care înzadar
se căznește groful Apponyi a-l pre-
zenta ca pe unul care „nu cunoaște
Ungaria“.

Se poate că Björnson să nu știe
încă multe ce se petrec în Ungaria.
Dacă în afară de tratamentul, de care
se bucură copiii Slovacilor, cari sunt
instrăinați cu forța dela sânul fami-
liilor lor, ar mai cunoaște și modul
barbar în care sunt schimosite nu-
mele cinstite de familie ale cetățeni-
lor nemaghiari din Ungaria, de sigur

că ar fi apăsător și mai tare condeiu
său, când a adresat acele vestite rân-
duri către congresul de pace.

Apponyi străns în chingi de poetul
nordic a zis către un ziarist care la in-
terviuevat:

»Björnson e ce-i drept un mare poet,
dar aceasta nu-l împiedecă să vorbească
câte odată despre lucruri, pe cari nu le
cunoaște și nu le pricepe. Print'asta se
lapadă de dreptul de a fi luat în serios la
asemenea ocaziuni. Dus în rătăcire prin
rapoarte mincinoase, se pronunță și în
cazul de față cu mare ușurință asupra
unor relațiuni, a căror baze factice fi
sunt cu totul necunoscute. Aceasta detrage
atacului său ori-ce seriozitate și de aceea
și ori-ce însemnătate.

Și Apponyi dovedește din nou că știe
suci frazele cu multă măiestrie, dar ori cât
s'ar svârcoli, fapt este și rămâne, că prin
scrisoarea lui Björnson s'a pronunțat ver-
dictul condamnatore contra despotismului
de rassă maghiar, a căruia apostol de
frunte este Apponyi.

Comisiunea municipală a comitatului
Timiș, a interzis precum se știe, nu de
mult reprezentanților comunale să de-
pună spre fructificare banii comunali în
institutele financiare nemaghiare. În contra
acestei deciziuni absurde, isvorită din ură
față de băncile naționalităților, au apelat
șapte comune. După cum se anunță acum
din Timișoara, ministrul reg. de interne
a respins apelurile celor șapte comune și
a aprobat deciziunea comisiunei adminis-
trative.

Votul universal pentru dietele provin-
ciale austriace. Socialiștii boemi au aran-
jat Duminică un mare meeting în Praga, pre-
tinzând introducerea votului universal la
alegerea pentru dieta Boemiei.

Din Cernăuți se anunță că eri cu
ocaziunea deschiderei dietei bucovinene,
s'a ținut deasemenea o întrunire socia-
listă, la care au luat parte peste 10.000
persoane. Adunarea a pretins introducerea
votului universal pentru dieta Bucovinei.

Conferența episcopilor sârbi întrunită
în Carloviț, s'a terminat Duminică. Confe-
rența a rezolvit cele mai urgente afaceri
curente, între cari chestiunea conducerii

FCILETONUL »GAZ. TRANS.«

Fenomene atmosferice.

Coloarea albastră a cerului. — Fenomenele
crepusculare.

Vrăjit, tot șesul ciocotește 'n soarel...
exclamă poetul, setos de viață.

Apoi vin savanții și »analizează« im-
presia generală, descompunând-o în nenu-
mărate elemente constitutive.

Economistul cugetă la recolta proba-
bilă a șesului; botanistul la speciile de gra-
minee, de cereale, ce surid în soare; zoo-
logul, agronomul — la fertilitatea solului,
la vitele ce se pot crește pe acel șes, la
insectele stricăcioase și distrugerea lor.
Astronomul sare direct la originea rادی-
ției fecunde; chimistul zărește și rămâne
uimit de transformările atomice și mole-
culare, nemărginite, ce se petrec sub im-
pulzia razelor zimbitoare de sus, în sinul
solului îngrășat și îmbibat cu apă — de jos.

Fizicianul, meteorologul, privesc lu-
crurile sub alt raport, văd sub alt aspect
»șesul ciocotitor în soare«. Ei planează în
aer și zic:

Lumina ne vine dela astrul zilei. Di-
rect sau indirect. Aerul schimbă direcți-
a, frânge și reflectează razele, le resfiră în
toate părțile: pretutindeni produce »difu-
siune«. Fără de resfirarea amintită am ve-
dea numai obiectele direct atinse de razele

solare. Fără difuziune am avea numai ziua
orbitoare și imediat noapte întunecoasă,
fără nici o tranziție vederoasă. În interio-
rul caselor ar domni pretutindeni, unde
n'ar ajunge direct rază de lumină, cel mai
sinistru întunerec.

Ba nici cerul nu l'am observa.

Acest azur grandios și ideal, ce ne
farmecă privirea, ne înveselește inima, ne
înviorează sufletul, provine și el din lumină
difusă. Fără de atmosferă s'ar transforma
într'un lugubru ocean de întunerec, brăz-
dându-l numai Soarele, Luna și stelele, în
mersul lor periodic.

Zarea cerului seara și dimineața; au-
rora cu degetele trandafirii; norii fantas-
tici de pe creasta munților; splendoarea
amurgului pe coastele bătute în ace de brad:
toate aceste minuni ar fi necunoscute în
o lume lipsită de atmosferă, într'un impe-
riu posomorât, care ne-ar aduce aminte de
locurile pustii ale Purgatoriului, unde Dante
întâlnește spiritele celor neispășiți în viață.

De unde provine coloarea albastră a
cerului?

Euler credea că aerul în sine este
albastru.

Ei, dar în acest caz Luna, Soarele și ste-
lele ar trebui să apară albastre, întocmai
cum le-am privi prin o sticlă albastră.

Și multă apă a trecut pe Dunăre până
să vină lordul Rayleigh, să ne explice cauza

adevărată a fenomenului, cauză ce residă
în fracțiunea și reflexiunea difusă a raze-
lor de lumină. Difuziunea cea mai pronun-
țată o suferă razele cu undulații mici. Deci
cele albastre și violete, precumpănind sub
raportul intensității razele albastre.

Ca ori ce lumină difusă, astfel și lu-
mina firmamentului e polarizată. Esecp-
ție fac:

punctul lui Babinet, 20° de-asupra Soarelui,
> > Bernster, 20° de-desuptul >
> > Arago, 20° de-asupra contra-
punctului solar.

Examinarea acestor puncte neutrale
e de mare importanță.

Crepuscul.

E 'n flacăra bolta senină
Și fără 'nterupere — acum
Se varsă tăcuta lumină,
Se varsă grăbită, se 'ntinde
Pe dealuri, pe coaste, s'aprinde
Pe șesuri, pe drum.

Și parcă străbate-o săgeată
De-alungul câmpiilor reci —
O dungă de soare s'arată
Și-i crește pe șesuri lăsură
Și iată-l în toată mărirea
Puterii de veci!

Astfel descrie Coșbuc răsăritul soare-

lui în o frumoasă zi de primăvară, cu ce-
riul limpede ca lacrima.

Scene mai de dimineață surprinde Fla-
mmarion și din înălțimi mai mari:

»Locuitorului de pe pământ nu-i este
dat să admire o lumină atât de dulce, atât
de pură, ca cea dela ivirea zorilor în înăl-
țimile aeriane. (Flammarion grăește despre
observații din balon). Această zare în ade-
văr cerească, e de o puritate atât de emi-
nentă, încât ceriul instelat, neluminat încă,
pare prin contrast, acoperit cu vâl cenu-
șiu. Preamărîm albeața proverbială a zărei
de lună, dar lumina aurea este mai albă,
ea îngălbinește lumina lunii. Ba mai mult.
Ea pătrunde natura, aerul, munții, văile,
plantele codrilor, iarba câmpurilor, în timp
ce lumina lunii parcă alunecă pe supra-
fața lucrurilor. Și când se trezesc pasările,
când le auzim începându-și cântecul, în timp
ce aerostatul plutește liniștit de asupra sa-
telor adormite, simțim că vocea acestor
mici ființe înaripate e tot atât de curată
în ordinea sonorilor, ca zorile în ordinea
luminei. Parcă e un cântec ce se prepară
întru întâmpinarea astrului superb. Ce să
zic despre răsărirea Soarelui în sus, pri-
vită din nacela aerostatului? Precum melo-
dia unei orchestre depărtate, pare mai întâiu
ca un ecou imperceptibil și apoi crește treptat
apropiindu-se murmurul îmbătător, astfel
este lumina aurea crescândă pentru ochi
ce este muzica pentru urechi... Orchestra
se înalță și printre valurile flotante, prin

seminarului teologic din Carloviț și afacerea ziarului oficial al sinodului bisericii sârbești.

Tratările pentru încheierea tranșacțiunii s'au reluat eri în Viena. Ministrul-președinte Wekerle a sosit Duminecă seara la Viena.

Scrierea numelui de familie.

Iată circulara arhiepiscopului și mitropolitului Dr. Victor Mihalyi către clerul din arhidieceză, despre care vorbim în articolul din fruntea foii:

Nr. 6807—1906.

Cu durere Ne-am convins din nenumărate cazuri, că mulți dintre credincioșii noștri, ba chiar și dintre Frații preoți în scrisori și documente redactate în altă limbă decât în cea românească, lasă să li-se scrie și respective și scriu numele de familie (conumele) greșit și cu abatere dela modul, cum e inferit acela în matricula botezaților.

Ne simțim datorii a reproba cu toată tăria purcederea aceasta, tocmai în interesul respectivilor; pentru-că sunt nenumărate încurcăturile, neplăcerile și pagubele, cari pot să le sufere singuraticii din faptul, că numele lor de familie nu e scris totdeauna așa pe cum este inferit în matriculă. La acestea urmări păgubitoare se espun respectivii în cazuri de moștenire, de întabulare, de concurs, de primire, de transpunere, la deducerea genealogiilor etc. cu un cuvânt în fie-care caz, în care e de lipsă a se constată identitatea persoanei.

Obligament greu impune unui flecăruia în privința aceasta pietatea față de numele său familiar, pe care l'au purtat părinții săi, și pe care-l are ca o moștenire prețioasă.

Acest obligament îl impune în urma art. de lege XXXIII din anul 1894 (despre matriculele de stat) care în §. 44 oprește pe ori și cine a purtat alt nume decât cel însemnat în matricula nașterilor.

În urma acestora și în legătură cu circularul Nostru de datul 2 Maiu 1903 Nr. 1944 (XVIII) dispunem:

1. Ca fie-care preot al acestei Arhidieceze, pe cum și toate persoanele supuse iurisdicțiunii acestui Ordinariat, în orice scrisoare sau document fie de ori-ce natură și scrise în ori-ce limbă, să-și scrie numele de familie din literă în literă așa pe cum este inferit în matriculă.

2. Veneratul Cler să vegheze într'acolo, ca numele de familie ale tuturor credincioșilor asemenea să se păstreze pretutindenea, ca astfel să-i ferească de urmările neplăcute ale dispozițiilor legale.

În comunele acele, unde purtarea matriculei civile e încredințată vre-unei persoane, care nu cunoaște limba română în așa măsură, încât să poată scrie corect numele de familie române, preotul respectiv îi va sta într'ajutor astfel, că-și va deda credincioșii, ca în fiecare caz de înmatriculare să se prezenteze la înmatriculantul civil cu numele familiar scris corect și legibil pe o ședulă, și să ceară res-

legănările și brodăriile mișcătoare ale armoniei, distingem deja freamăte cerești... Când de-odată, orga universală, ale cărei fluere toate sunt deschise, întonează din plin fanfara eclatantă a vieții. Se ivește zeul luminei inundând atmosfera cu imensa și formidabila radiație a strălucirii sale orbitoare.

Flammarion nu uită a observa, că aurora cu degetele trandafirii, răsăritul Soarelui, radiația fecundă a astrului suveran, au fost subiectele primelor cântece ale umanității.

Ale primelor, ba și ale prezentelor și celor viitoare.

În prezent tot așa ne înviorază cântecele prinse din natura desmierdată de strălucirea lui Pandaemonium sau răcorită de umbra tainică a codrului, cum înviorau pe oamenii străvechi.

Cine nu se simte fermecat de privilegiți ca cele descrise în șirele următoare?

Iubire e în razele de soare
Și farmec în a codrului fanfară
Și visuri dulci în liniștea de seară:
În ceriu și pe pământ e sărbătoare.

(Vlăhuța.)

Este ceasul, când truditul
Muncitor voios aruncă
La o parte grija zilei
Și uneltele de muncă;
S'au întors dela pășune
Liniștitele cirezi,

pective să pretindă ca numele de familie să-l introducă în matriculă așa pe cum îl prezentează în ședulă.

Blaj din ședința conzistorială ținută la 21 Iulie 1906.

Dr. Victor Mihalyi,
Arhiepiscopul și Metropolitul gr. cat.
de Alba-Iulia și Făgăraș.

Intâmpinare la adresa lui »P. Lloyd«. În numărul său de Luni »P. Lloyd« publică o intâmpinare a deputatului Dr. A. Vaida la articolul, despre care am făcut amintire eri. Eată ce zice d-l Vaida:

»Nu e adevărat că în ultima mea ședere la Viena am conferit în secret cu d-l Aurel Popovici. — Adevărul e că cu d-l Aurel Popovici, care după cum știu nu se află la Viena, nu m'am mai întâlnit de un an. — Declarația că ași fi făcut planuri antipatriotice cu d-l Aurel Popovici, în consfătuiri cari n'au avut loc, e deci produsul fantaziei autorului acelor rândurici.

»Adevărul este că timpul cât am stat la Viena, l'am petrecut în familia unchiului meu, inginerul de mine, George Popovici. E posibil ca asămănarea de nume să fi indus în eroare pe »ocasionalul corespondent«.

»Dacă ași fi fost inclinat pentru conspirații, ași fi putut de sigur încerca aceasta în timpul celor două luni cât am stat la Baden. Vă pot asigura însă că, după cât știu eu, nimeni nu e atât de naiv în Austria, să creadă că trădarea intereselor Ungariei s'ar putea face cu conspirația unui Aurel Popovici sau Alexandru Vaida, cari nu dispun de o majoritate parlamentară constituțională.

»Mulțumindu-vă pentru publicarea acestor rândurici primiți etc.

Reputație europeană.

(M.) Au ținut, în toate timpurile, politicienii tuturor partidelor maghiare să se recomande în fața străinătății cu cavalerismul și mai cu seamă cu liberalismul lor.

Au ținut în totdeauna să se afirme astfel în fața lumii fruntașii partidului liberal, care, sub aparentă înțelegere cu Austria, făceau cea mai pronunțată politică de rasă. A fost era lui Tisza, Széll și Bánffy — și nu se poate înțelege pentru ce Europa putea crede atât de mult conducătorilor politicii maghiare de pe vremuri.

În vreme ce în țară se închideau școale, se închideau fruntașii neamului românesc, se urmărea limba și se călcau toate drepturile naționalităților consfințite prin legi, în afară politicianul ungar zurgăvea lumii în colori de jale, lupta grea ce o poartă cu politica absolutistă austriacă.

Și zeci de ani de-arândul a dăinuit această minciună, având, pentru cultivarea, și răspândirea ei, pe Evreii bine plătiți, dela ziarele grupărilor politice maghiare, și ziarele evreiești, sadea din țară ca și din străinătate, ziare, cari ori de unde înțelegeau și înțeleg să facă serviciul Evreilor din Ungaria, în curând stăpân, pe destinele țării și pe popoarele sărăcite, cari rând pe rând vor trebui să plece

Umbre cresc pe nesimțite
Prin grădini și prin livezi.

Dar un svon de mii de glasuri
Umple zarea fără veste:
Craiul zilei, stând s'apună
A încremenit pe creste...

(St. O. Iosif.)

Truda plăcută a muncitorilor voioși, pășunile verzi, liniștitele cirezi, umbrele ce cresc prin grădini și prin livezi, dealurile îmbrăcate în verde, văile clocoțitoare, turmele de oi coborând agale dela munte, toate câștigă deosebită forță sugestivă în amurgul sării.

Lumina piezișe și adesea colorată, aruncă umbre și produce aspecte curioase:

Iar prin pulberea de aur
Tocma 'n capul celălalt (al turmei)
Crește umbra 'ntunecată
A ciobanului înalt:
Cu căciula într'o parte
El pășeste plin de fală,
Sara purpurie-i schimbă
Zeghea 'n mantă triumfală...

(St. O. Iosif, Credințe, 42.)

Priveliști curioase se formează și pe ceriu, nu numai pe pământ:

Fantasticii norii se 'nveșmântă
Străpunși de sulii lungi de aur.

(Ibid. 63.)

(Va urma.)

când nu va mai fi loc în America, spre Uganda, Canaanul zionismului.

Dar și mai mult a fost trâmbitat acest liberalism, în cursul anilor trecuți de guvernare în afară din lege, de acei ce pretindeau cu lăcomie puterea. Și li s'a dat lor, coaliției, care reprezintă până azi domnia aristocrației maghiare plus Evreii. Și au dovedit-o toțiși în totdeauna; a dat apoi, ea, caoliția, pildă de liberalism și Europei și naționalităților și poporului maghiar, dând cetățenilor Ungariei, în locul votului universal promis, Suveranului și Țării, legea încătușării pentru servitori, lege contra învățământului nemaghiar și pragmaticea căilor ferate.

În toamna aceasta însă socotelile vor trebui să se încheie cu sufragiu universal, fără restricțiuni, și pentru care guvernul va fi luat de scurt și în parlament și în afară mai cu seamă de socialiști.

Dar și din afară de hotarele țării, în loc de a mai veni complimente pentru liberalismul guvernării de minciună, vin muștrări tot mai dese și mai aspre, de câți-va ani.

Nu mai găsește această politică sprijinitor, și în fie-care ziar fruntaș al străinătății nemurdărit de interesele evreiești se pot citi zilnic comentări drepte a tuturor faptelor politice de clasă din Ungaria.

Pentru ilustrarea acestui joc al coaliției în fața străinătății a făcut, cum știm mult șgomot — scrisoarea adresată congresului dela München de către scriitorul cu reputație universală al Norvegiei, Björnstjerne Björnson, în care protestează contra faptului că la acel congres iau parte, pentru a aduce pace lumii întregi, oameni, cari în țara lor sunt reprezentanții domniei de clasă și dușmanii libertăților, și ia ca exemplu tipic pe ministrul ungar Apponyi...

Acesta e dintre glasurile, cari se aud rar!

Nu ne așteptăm de altfel ca el să deștepte și să cumintească pe guvernanții, cari n'au voit puterea de cât pentru putere, ci așteptăm ca aceste constatări triste venite din cercuri din afară, demne de toată atenția, să aibă alt răsunet în păturile largi ale poporului maghiar, care nu se poate feri cu domnia nedreaptă de rasă, pe care o împarte oligarhia cu Evreimea spre sărăcirea și neîndreptățiirea popoarelor de ori-ce limbă.

Desvoltarea industriei petrolului în România.

(Din discursul d-lui ministru-președinte Dim. A. Sturdza, ținuta la Ateneu cu ocaziunea deschiderii celui de al 3-lea congres internațional al petrolului, în București.)

În 1866, nu se aflau decât puțuri de mină și întrebuințarea petrolului era restrânsă la ungerea osiilor carelor, cari constituiau singurul mijloc de transport al produselor agricole din interior la porturile Dunărei.

De la 1886, producțiunea petrolului, care era de 5915 tone în valoare de lei 230.000, s'a urcat, în 1900, la 250.000 de tone, în valoare de 10.000.000 lei.

În anii următori, progresiunea a fost și mai repede; est-fei, se constată în 1903 o producțiune de 384.303 tone în valoare de 17.293.635 lei și această producțiune se ridică, în 1906, la 887.000 tone, reprezentând o valoare de 40.000.000 lei.

Exportul a urmat aceiași progresiune: pe când în 1901 nu exportam decât 20.000 tone, probabil că în 1907 se va înregistra mai mult de 500 mii tone de petrol exportat.

Trebuie notat, că principala regiune petroliferă a României se găsește în districtul Prahova, pe care o parte dintre d-voastră a-ți avut ocazia să o vizitați de curând. Localitățile petrolifere exploatare în acest moment sunt: Bușteni, Măreni, Cămpina, Baicoi, Țintea.

Desvoltarea industriei petrolifere în acest district a fost considerabilă. Pe când în 1866 ea era nulă, s'a constatat:

În 1904 o producțiune de 455.354 t.
> 1905 > > 568.640 >
> 1906 > > 846.189 >

Se vede, deci, că mai mult de 96 la sută din producțiunea totală a țării provine din această regiune bogată din Prahova.

D. ministru al comerțului ne-a dat, în discursul său, cifrele statistice asupra desvoltării acestei industrii. Eu voi adăoga datele următoare asupra situației actuale a industriei petrolului în România.

În 1900 existau:
425 sonde și 701 puțuri de mână.
379 generatori de vapori cu un volum ca-

lorific de 14.664 m. c., 500 motori cu vapori de 11.515 c. v., 38 motori cu benzină de 1.030 c. v., 118 motori electrice de 3.075 c. v., 240 rezervoare în Prahova de o capacitate de 10.000 vagoane; 500.000 metri de conducte în județele Prahova și Dimbovița.

Avem 6 rafinării de primul rang: Steaua Română, Vega, Teleajăn, Aurora, Cernavoda și Astra. Pentru transportul petrolului și al derivatelor lui se află 1500 vagoane-tancuri, reprezentând un capital de 10 milioane de lei.

Capitalul investit în industria petrolului României se ridică actualmente la 200 milioane de lei. Iată repartizarea celor 31 de societăți cari se ocupă cu afaceri de petrol:

7	soc. germ.	cu un capit. de 74 mil.
7	> franceze	> > > 31 >
5	> olandeze	> > > 22 >
1	> italiană	> > > 15 >
1	> americ.	> > > 12 1/2 >
4	> belgiene	> > > 5 >
4	> engleze	> > > 3 >
6	> române	> > > 16 >

În 1906, stare industriei petrolifere era rea. Existau atunci 13 societăți cu un capital de 43 milioane de lei; producțiunea nu trecea de cifra de 250.000 tone; debușeurile erau nesigure, mijloacele de comunicațiune puțin dezvoltate și exportul atingea abia 20000 de tone. Cât privește destilarea petrolului, rafinăriile existente atunci nu puteau produce de cât un număr restrins de derivate. Capacitatea lor de fabricațiune era neîndestulătoare pentru a acoperi trebuințele consumațiunei. Toată industria petrolului se găsea într'o stare incurcată și primejdioasă.

Se ivi atunci un eveniment neașteptat, care dete o impulsie eficace acestei ramuri de activitate industrială. Evenimentul acesta fu situația financiară a țării, a Statului român, care, în acel moment, prezinta incurcături grave.

Budgetul statului dăduse deficit de 75 milioane de lei, reprezentând 31 la sută din totalul bugetar, care se urca atunci la 236.000.000 de lei. La aceasta e-pocă, minele de petrol ale Statului nu aduceau aproape nici un venit; ele nu erau înscrise în bugetul veniturilor decât cu câte-va mii de lei. Pentru ca tezaurul public să poată eși din aceste dificultăți s'a propus lichidarea avutului disponibil al Statului, în care se socotiau și minele de petrol. Mari capitaliști străini — Standard Oil și Disconto — prezintară, în acest scop, oțerte, conștând într'un avans de 10.000.000 lei asupra minelor de petrol ale Statului. Guvernul n'a găsit satisfăcătoare această ofertă.

Trebuie judecat cât era de grea — dacă nu imposibilă — o evaluare a bogăției, pe care o conțineau minele neexploatare, aproape necunoscute, ale Statului.

Oferta puterniceor societăți citate atrase atenția lumii noastre asupra importanței acestei bogății remase în uitare. Societățile existente, cari se găseau în aceeași situație penibilă ca Statul, se emoționară. Opinia publică nu rămăsă indiferentă față de această schimbare. Iușiși sprijinitorii propunerii de lichidare a avutului public deveniră partizani ai ideii că Statul trebuie să sară în ajutorul industriei petrolului.

Ofertele de lichidare fură date la o parte. Tezaurul public eși din incurcătură prin mijloacele cele mai simple, singurele eficace: ne aruncasem în cheitueli prea mari, — ele fură reduse.

Investițiunile industriei petrolului profitară de mișcarea sănătoasă ce se produse. Statul le veni în ajutor printr'un mijloc tot așa de simplu ca și cel întrebuințat pentru asanarea finanțelor Statului.

Pentru transportul petrolului și derivatelor lui nu exista atunci decât un singur mijloc: căile ferate, cari procurau un debușeu încet și costisitor. Spre a înlesni exportul petrolului, i se deschiseră căile maritime și fluviale: de o parte, portul Constanța, unde s'a construit un bazin special destinat tankurilor de petrol și șase rezervoare de o capacitate de 5000 m. c. fie-care pentru imagazinarea petrolului și derivatelor lui; de altă parte, porturile dunărene, Brăila, Cernavoda și Giurgiu fură amenajate în vederea transportului petrolului român până la Ratisbona.

De atunci, guvernul s'a ocupat în continuu, nu numai în teorie, ci și în practică, de industria petrolului.

Cronica din afară.

Bulgaria și moartea prințului de Coburg. Știrea morții prințului August de Coburg a adus o notă de doliu în serbările ruso-bulgare, dar în urma dorinței expresive a prințului Ferdinand, aceste serbări n'au fost nici întrunite nici modificate. Această atențiune delicată a suveranului a produs în toate cercurile o impresiune de simpatie. Principele Ferdinand s'a scuzat Duminică seara față de ministrul Rusiei de a nu putea exista la serbare, dar a insistat pentru ca ea să aibă loc și pentru ca maril duci să asiste la dansa. În dorința de a nu se contramanda serbarea, principele dăduse chiar ordin să nu se comunice știrea morții principelui August de Coburg ziarelor, dar trista știre tot a fost aflată prin invitații. Anturajul marilor duci se arată foarte mișcat de această atențiune delicată a principelui și tot astfel și ofițerii ruși.

Politica Spaniei în Maroc. Ziarul »Echo de Paris« află din Sant Sebastian că directivele politicii marocane a Spaniei sunt următoarele: Să se aplice cu strictețe actul dela Algeciras, să se consolideze autoritatea sultanului Abd El-Aziz, să se evite măsurile, cari ar putea să pară niște provocări; să se organizeze forțe cari să fie gata să debarce la nevoie în Maroc în 24 ore; să se suspende trimiterea de trupe atâta timp cât statul quo va fi menținut la Casa-blanca, să nu se negocieze nici cu Mulai Hafid nici cu trimișii săi, să se susțină de va fi nevoie și materialicește actualul Sultan al Marocului. Corespondentul ziarului parizan adaugă, că Spania urmează în totul politica franco-engleză. Ocupațiunea porturilor a fost amânată până ce și Germania se va pronunța pentru această măsură. Se așteaptă pentru aceasta oarecari concesiuni franceze și engleze, dar mai ales franceze, în special concesiuni de natură financiară cu privire la afacerile persane și la drumul de fier spre Bagdat.

STIRILE ZILEI.

— 4 Septembrie v.

O nouă perchiziție domiciliară s'a făcut astăzi în localul redacțiunii noastre. La ordinul procurorului din Târgu-Mureșului, care a găsit delictul de agitație în poezia d-lui I. Rodina »Limba noastră românească«, apărută în nr. 161 al »Gazetei Transilvaniei« din 20 Iulie (20 August n.) judele de instrucție din Brașov, Osászár, însoțit de un notar și doi polițiști, s'a prezentat astăzi în localul redacțiunii noastre, făcând obicinuita perchiziție domiciliară.

Din Sibiu ni-se trimite spre publicare următorul aviz: Anunțăm pe cei interesați, că până la data de față nu am primit dela minister bilete de călătorie cu preț redus pentru membrii »Asociațiunii cari vor participa la adunarea generală din Bistrița. Sosind aceste bilete vom trimite din ele fără întârziere dir. despărțământelor și membrilor, cari au cerut direct. În cazul cel mai rău, primindu-le în momentul ultim, cei ce vor participa la adunare, vor putea să beneficieze de ele la reîntoarcere. Sibiu, 17 Septembrie 1907. Biroul Asociațiunii.

Adunarea »Asociațiunii« din Bistrița. Ni-se scrie: Conferința d-lui Gr. Plotosiu la adunarea »Asociațiunii« în Bistrița nu va trata despre alcoolism, cum s'a anunțat, ci »Despre creșterea adulților față cu preocupățiunile de azi«. — Comitetul.

Afacerea testamentului lui Hașdeu. — Afacerea testamentului lui Hașdeu e în discuție. Un mecanic din Pașcani, cu numele de Hașdeu, se ivește acum și pretinde anularea testamentului savantului B. P. Hașdeu, fiind ruda cea mai apropiată cu defunctul. Cazul s'ar părea curios, dacă n'ar fi fost recunoscut de unchiul său pe când se afla pe patul de moarte. Iată ce-i comunică ziarului »Dimineața« un personaj oficial: »Cu trei zile înainte de moartea lui Hașdeu, a venit la Câmpina acest mecanic Hașdău, împreună cu o fiică a sa Iulia, în etate cam de vre-o 12 ani. B. P. Hașdeu a recunoscut pe nepotul și strănepoata sa și a fost viu mișcat când i-a văzut. Lacrimi au curs din ochii celor trei rude. Hașdeu, în urma convorbirilor ce a avut cu nepotul său, se decisese ca să schimbe testamentul, voind să lase toată averea rudelor lui, dar acest lucru a fost împedat de noi, autoritățile«.

2000 de casuri de vărsat în Viena. Oficioul »Pol. Ertesit« primește din isvor competent următoarea informațiune: În Viena s'au ivit până acum peste 2000 casuri de vărsat. Consiliul comunal retace (?) însă estinderea epidemiei, pentru a nu influența circulațiunea străinilor. S'a constata-

tat, că epidemia a fost adusă din India. Până acum au fost vaccinați toți membrii curții imperiale. Archiducele Reiner, în etate de 80 ani, a fost vaccinat alături de medicul Maj. Sale, Dr. Kerzl.

Catastrofe pe căile ferate. În apropierea stațiunii Ruttka s'au ciocnit două trenuri de marfă. Mai multe vagoane au fost sfărâmate. Un împieगत e greu rănit.

— Intre stațiunile Quebeck și Boston s'a ciocnit eri un tren expres cu un tren de marfă. Sunt 20 morți și 40 grav răniți. Majoritatea celor morți și răniți sunt femei.

Emigrările din comitatul Târnavei mari. În ultima ședință a comisiei administrative a comitatului Târnavă-mare, șpanul Apathy Peter a comunicat, că emigrările în America se sporesc din zi ce merge. În luna August a. c. au fost liberate 546 pașapoarte, cu 191 mai multe ca în luna Iulie.

Primarul Bucureștilor, d-l Vintilă Brătianu, a dispus ca salariul său lunar, în sumă de 960 de lei, să serve pentru sporirea fondului de 5000 lei, care înscrie în fiecare an în bugetul comunei și se folosește la trimiterea colonilor școlare în diferite stațiuni climaterice spre a-și căuta de sănătate.

Un jubileu. Ni-se comunică, că d-nul Max Krause, dirigentul societății filarmo-nice și a orchestrei orașului împlinește mâne 25 ani, de când a venit la Brașov în calitate de măiestru de concert.

Felicitările noastre!

O dramă familiară. Funcționarul la spitalul țării din Cluj, Iohann Litvai, s'a făcut vinovat de malversațiuni în suma de 6500 cor. Litvai a fost amovat din post și deoarece din cauziunea depusă de dânsul s'a putut acoperi suma defraudată, s'a abstat dela o denunțare la judecătorie. Totuși unele ziare au înregistrat cazul, aducându-l în publicitate. Alături au fost găsite soția și cele două fete ale lui Litvai în etate de 18 și 14 ani, spânzurate în locuința lor. În scrisorile, ce le-au lăsat după sine, au declarat, că și-au pus capăt vieții, neputând suporta rușinea ce a ajuns familia prin fapta lui Litvai.

Organizația pompierilor din Raab. Zilele trecute, când a ars moara cu vapor din Raab (Györ), s'a dovedit, că pompierii voluntari din acest oraș constau din 25 oameni cu 30 ofițeri; iar pompierii orașului sunt la oaltă 5 oameni cu 2 pompe sistem vechiu. Pompierii, recrutați dintre Mahgariii și Șvabii renegați din localitate, au lucrat cu atâta dibăcie, încât pe lista celor arși au fost înregistrați 8 morți, 8 grav răniți, mulțime de oameni ușor răniți și — *horribile dictu* — o pompă și un car de cărat apă — arse. Dacă nu s'arerau în ajutor soldații regimentului de infanterie din Raab, ar fi ars poate toți pompierii cu pompe cu tot.

Nouă cazuri de holeră în Rusia. Din Petersburg se anunță, că în guvernământul Vjatka s'a declarat contaminat de holeră. La Moscva s'au constatat 4 nouă cazuri de holeră, 3 au fost urmate de moarte.

Prânzurile date de delegații conferenței dela Haga. În total prânzurile diplomatice internaționale date de delegații dela conferența de pace se ridică deja la suma de 66. În suma aceasta toată Statele-Unite figurează cu 13 prânzuri, Germania cu 9, Franța și Brazilia cu câte 8, Austria cu 7, republica Argentina cu 5, China cu 3, Rusia, Chili, Peru, Columbia și Turcia cu câte două prânzuri, Svedia, Olanda și Cuba cu câte un prânz. Fie care din aceste prânzuri a costat în termen mediu 20 până la 30 franci de tacâm. Menu-ul cel mai bogat — 40 de franci de cuvertă, fără vin — a fost combinat de către delegatul brazilian. Cum se vede, delegații păcii nu prea sunt de plâns și e bine că e așa, fiindcă înțelepciunea națiunilor ne învață, că foamea e un rău sfātuitor.

Numismatica Română. Suntem rugați a da loc următorului comunicat ce l primim dela »Société la comemorative pour le développement de l'art. de la médaille, Paris«. Domnul Tony Szirmai, artist și profesor din Paris, autorul a mai multor medalii și plachete capo d'opere — astăzi furnisorul Curților regale și imperiale: Curtea regală română, italiană, daneză, portugheză, olandeză, greacă, spaniolă, austro-ungară, engleză și rusă, a edat și pentru Congresul păcii din Haga o prea frumoasă plachetă, pe a cărei avers este reprezentat portretul reginei Wilhelmina și al țarului Nicolae al II-lea și cuvântul »Pax«, iar pe revers bustul M. S. Regelui

Carol I al României și se cetește următoarea inscripție: »La Roumanie a la II conférence pour la Paix La Haye 1907.« Această plachetă va fi distribuită delegațiilor din Congres ai celor 47 state întrunite pentru pacea lumii. Iar acum în urmă a mai edat o plachetă pentru jubileul militar de 50 ani al M. S. Regelui Carol I al României. Pe aversul plachetei se vede într'un frumos medalion bustul M. S. Regelui Carol I și următoarea inscripție: »I regiment de artilerie de gardă, I regiment de dragoni al IX Hanovrian, iar pe revers într'o alegorie sunt intrupate 3 femei, purtând coroanele pe cap și blazoanele în mână, reprezentând Prusia, Hanovra și România unde se mai cetește și următoarea inscripție: »In amintirea Jubileului Militar de 50 ani 1857—1907«. Și spre marea dorință a mai multor amici, cari au oare care sentimente și venerații pentru unii oameni, cari muncesc din răspuneri pentru binele public, putem cita următoarele două medalii și plachete făcute tot de d-l profesor Tony Szirmai, cari vor găsi un loc bine meritat în colecțiunile numismaților: I. Medalia d-lui G. Lahovary, fost președinte al înaltei curți de conturi; II. Medalia generalului I. Lahovary, fost ministru de războiu și de externe; III. Medalia d-lui Gr. Triandafil, fost ministru și președinte al Camerei; IV. Placheta d-lui C. Alessandrescu, subdirectorul »Monitorului Oficial« și Impri-meriei Statului, neobositul numismat, care după cum se știe de un sfert de veac, a făcut cercetări în lumea întreagă pentru a descoperi monete și medalii, cari servesc ca documente adevărate pentru istoria lumii. Și pentru această muncă și pasiune fanatică în această frumoasă știință, d-l profesor Tony Szirmai a găsit cu cale pentru răsplata ostentelilor a-i dedica ca omagiu această plachetă, pe al cărei avers se vede bustul său și se cetește: »Constantin Alessandrescu, iar pe revers un mic medalion al autorului artist și se cetește următoarea inscripție: »Hom-mage et souvenir au numismate et Collectionneur Émérite de son reconnaissant ami le prof. Tony Szirmai fec. 1907 a Paris«.

ULTIME STIRI.

Viena, 17 Sept. Buletinul publicat despre rezultatul tratărilor de eriale lui Wekerle și Beck nu este favorabil.

Londra, 17 Septembrie. După catastrofa pe căile ferate din America între datinile Quebec-Boston se comunică încă următoarele: Expresul avea patru vagoane și scobora o pantă, cu o viteză de 40 mile. Nenorocirea s'a întâmplat în timpul nopții pe când toți pasagerii dormeau. Din cauza ciocnirii toți s'au rostogolit din paturile lor. În primul vagon se aflau 90 de passageri. Un vagon al trenului de marfă a dat peste acel vagon, intrând în el și făcând un adevărat masacru. Pasagerii au fost sfâșiați. S'au gasit capete rupte dela trunchiu, brațe, picioare sfâșiate. După o muncă de peste două ore s'au scos de sub sfărâmurile vagoanelor 15 cadavre. Mulți din cei răniți au fost scoși de sub vagoane. Până acum s'au scos 25 de victime.

Lisabona, 17 Sept. — Intr'un cartier îndepărtat, în apropierea unui apeduct roman, poliția a descoperit niște catacombe, în cari zac mormane de oseminte omenești precum și 8 cadavre întregi. Poliția a descoperit aceea ce căuta de mult timp: refugiul unei mari bande de criminali jefuitori cari au comis zeci de crime fără a i se fi putut da de urmă. Catacombele acestea erau locul unde banda aducea victimele ei, cari de acolo nu mai plecau. Mai mulți indivizi, cari făceau parte din aceea fioroasă bandă, au și fost arestați. Din cele declarate de ei se deduce că s'a dat de urmele celei mai fioroase și mai senzaționale bande de jefuitori din timpurile noastre.

Petersburg, 16 Septembrie Marele Duce Vladimir cu soția și cu fiul său Andreiu vor vizita curtea română în Sinaia la 8 Octomvre st. n. Mari

festivități de primire sunt în pregătire. Se atribue o mare importanță vizitei marelui duce rusesc

Bibliografie.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. — Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia,** s'eu Agricultură generală, 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. **Fitotechnia,** s'eu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. —

Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea din anul 1899. Costă 8 corone.

Vol. III. **Zootechnia,** s'eu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăncăria și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. **Economia Rurală,** s'eu organizațiunea și administrarea moșiilor mari și mici. Costă 8 corone.

Manual de Agricultură rațională vol. V. **Ippologia** s'eu zootechnia specială a cailor de George Maior. Prețul 3 cor. plus 30 bani porto.

Manual de Agricultură rațională vol. VI. cuprinzând crescerea, îngrășarea și utilizarea **Porcilor** s'eu Zootechnia lor specială de George Maior. Prețul 5 cor. plus 30 bani porto.

»Cultura și îngrijirea grâului«, de I. F. Negruțiu. Prețul 14 b. (plus porto 5 b.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: »S'erau în țără săracă«. Emiesou. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Diverse.

Biblioteca Carnegie la Edimburg (Scoția). Miliardarul Carnegie e de origină scoțiană și când îi zămbi norocul și îl făcu unul din puternicii pământului american, el se gândi la patria lui și vru să-i facă un dar, care să-i fie în adevăr de mare folos. După o matură cugetare, Carnegie socoti că cel mai frumos dar pentru un popor e o bibliotecă și, prin urmare, dădu orașului Edimburg, capitala Scoției 12 milioane 500.000 de franci, ca să construiască o bibliotecă, pe care o înzestră tot el.

Iată o descriere a acestei biblioteci: ca înfățișare, e foarte simplă: are două etajii și un subsol. Nu se vede lux, dar gust englezesc: scările ceruite cu zmoală, pereții căptușiți cu faianță, podeala sălilor acoperită cu linoleum gros, care înăbușește sunetul pașilor: mobila e din lemn neted și totul se spală. La intrare, nu-i nici un gardian, nici un cuvânt de ordine. Pe fronton e scris: »Publică și liberă«. Biblioteca se împarte în două: sala de citire și sala de împrumut.

Sala de citire cuprinde două secții: revistele și ziarele (400 de reviste, 32 de ziare, indicatoare de cale ferată, de vapoare, orariu, prospecte, planuri, călăuze) și cărțile. În această din urmă secție, nu sunt romane, ci opere de teologie, geografie, călătorii, istorie, sociologie. Sala de împrumuturi e de-asupra. Catalogul, care costă 60 de bani legat, are 500 de pagini și cuprinde 52.318 numere. Se împrumută 345.670 de volume pe an. Toate aceste volume sunt în stare bună; dacă se murdăresc sau se strică, sunt înlocuite.

Biblioteca e deschisă dela ora 9 dimineața până la ora 10 seara, afară de Duminică. În sfârșit, biblioteca conține o secție particulară — Reference Library — cuprinzând peste 60.000 de volume, carise consultă numai. Organizația bibliotecii Carnegie se completează printr'o bibliotecă de împrumuturi la domiciliu, care cuprinde o bibliotecă centrală și cinci sucursale, cu un total de 101.000 volume.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branicea

Corsete franțuzești și corsete

pentru dame în poziție, specialități de bandaje pentru stomac, pânțec, gradhalter cu prețuri ieftine se capătă la Rappaport B. Strada Porții Nr. 16 etajul I.

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Cărți de rugăciuni și predici.

A apărut o nouă carte de rugăciune intitulată „*Lauda lui Dumnezeu*“ pentru credincioșii de religie ortodoxă română cuprindând: rugăciuni de dimineață, de seară, de sfânta Liturgie, pentru taina mărturisirei, precum și alte rugăciuni folosite.

Acastă carte de rugăciuni e negru și luxos legată și aurită. Formatul ei e sub octav. Are 255 pagini și costă numai 90 bani, plus 10 bani porto.

Atragem atențiunea fie-cărui doritor de asemenea cărți de rugăciuni, cari în felul lor n'au mai eșit până acum la noi Români. Fie-care carte are și un toc de carton tare, în care se păstrează.

„*Cuvântări bisericesti de Masillon*“ traduse din originalul frances de *Ioan Genț* protopop gr.-cat. român al dieceșii de Oradea-n-are. Prețul 5 corone (6 Lei 50, plus 30 bani porto.

Predici și învățături la toate Duminecile și săbătorile anului culesse de *Ietru Maior* de Dicio-Sân Martin editate acum de prima dată cu litere latinești de *Dr. E. Dăianu*. Toate 3 părțile cu 3 corone plus 30 bani porto.

Cheia Raiului e o carte nouă apărută acum pentru credincioșii români greco-catolici care cuprinde în sine rugăciunile de dimineață și de seară la sfânta Liturgie și la toate trebuințele sufletesti. Această carte e tipărită cu litere frumoase și mari latinești pe 256 pagini și e foarte frumos legată iar pentru o mai bună păstrare are fie-care și câte un toc tare de carton. Prețul ei e numai de 75 bani plus 10 bani porto recomandat mai mult. Se potrivește foarte bine ca dar de Crăciun.

Sonorul, cântec ce să cântă la înmormântarea D-lui nostru Isus Christos a apărut pe muzică modernă pentru o singură voce de *Lazar Ștefănescu*. Prețul 1 coronă și se poate procura prin Librăria A. Mureșianu, plus 10 bani porto.

Preții cari doresc să răspândească această excelentă carte pe la credincioșii lor capătă un rabat de 10% dacă procură mai multe deodată.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851* de *Wilhelm de Kotzebue*. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtia de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este azi numai 2 cor. + 30 bani porto.)

2) *Poesii* de *Veronica Micle*, regretată noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto).

3) *Poesii complete* de *Carol Scrob*. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto).

7) *Vrei să te iubească bărbatu?* Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și forte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 20 b. (+ 5 b. porto).

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul *Lazăr* și la școala normală de institutori din *București*. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățătorii.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de *M. C. Sufu*, o interesantă conferință ținută la Ateneul Român din *București*. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii* de *F. M. Stoescu*. Este o sarte mare de 252 pag. cu esterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Monologuri în versuri seria a 2-adupă *Auguste Vacquerie*, *E. Gene Maugel*, *Uhlund*, *Emile Goudean*, *E. Grenet-Dancou* și *L. Raibonne*, de *Nicolae Țincu*, 1 cor. plus 5 b. porto.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător eventual învățătoare la școala confesională gr. cat. din *Ilva-mică* (*B. Naszod m.*) cu termin 25 a lunii curente.

Salar 600 coroane.

Relut de quartir 80 coroane.

Cvintvenalele.

Toate anticipative din fondul școlar.

Ilva-mică, 15 Sept. 1907.

Nicolau Georgiția,
paroh gr. cat.

(3002,1-1.)

Strămutare de local.

Locuința de mode și confecțiune

≡ PLATSKO ≡

dela 1 Octomvrie n. a. c. se află în **Strada Vămii Nr. 2** (etagiul II).

(Vis-à-vis Cafée Drechsler).

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindînd rugăciuni de dimineață și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acastă carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acum se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acesteia mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „*Lauda lui Dumnezeu*“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură	Cor. b.	Imit. de fildes cu catifea și inchiidătoare	Cor. b.
Legătură traibică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	—90	" " " cu catifea și podbă mai mare	2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.80	" " " cu cadriu argintat și inchiidătoare	3.10
" " " cu incheietóre	1.80		
" " " cu cadriu argintat și inchiidătoare	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „*Cartei de rugăciune*“ *intocmíte de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din *Cernăuți*, care carte format mic octav, cuprindînd asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.

AVIS IMPORTANT!

Aduc la cunoștința On. Dame din loc și din împrejurimea Brașovului, că m'am reîntors din voiaju de toamnă din streinătate și

am adus un mare asortiment de

• PĂLĂRII •

de Dame, Domnișoare și de Copii pentru sezonul de toamnă și eamnă.

Asortiment bogat de Modele din *VIENA* și *PARIS* se găsesce tot deauna în magazinul meu. **Pălării vechi** preluerez după moda cea mai nouă și cu prețuri foarte moderate.

Asemenea se primesc în salonul meu orice comandă precum: **ROCHII, BLUZE, COSTUME** de **DAME** și de **COPII** de cusut precum **Rochii și pălării de doliu** se efectuează în 24 de ore cu prețuri foarte reduse.

Rog Onoratele Dame a-mi da tot sprijinul Dumniilor.

Cu toată stima

ROSA WEISS,

Strada Porții Nr. 16. Etagiul I.

[3002,1-10.]

O recerință a frumseței este Teintul frumos.

Damele îl pot conserva prin folosirea a miraculoasei

MARGIT-CREMA

a lui FÖLDES.

MARGIT-CRÈME este un cosmetic cu deosebire fin și plăcut, care netezește fața în scurt timp, face pielea moale ca catifeaua, în 10—20 zile. Dispare cu desăvârșire pistrii, petele de ficat și orice necurătenie a feței.

O particularitate avantaioasă a Crèmei este că nu face pielea lucie ca alte crème, din contră dispare lustrul, se poate folosi peste zi. Avantauiu principal că nu conține argint viu sau plumb.

Prețul unui borcan mare 2 cor., borcan mic 1 cor. Margit Pasta de dinți 1 cor. Apă de obraz 1 cor.

Se capătă în toate farmaciile și droguerii.

Produceut: **CLEMENS v. FÖLDES, farmacist în Arad.**

Comande de 6 cor. să trimit franco.

A se feri de imitații!

A se feri de falsificării!

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE SCIINȚA,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in lolă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.